

ORIENTACIONS PASTORALS PER A CRÉIXER EN LA COMUNIÓ DIOCESANA

Bisbat de Tortosa

Pentecosta.

Escena del Retaule Major de la Catedral de Tortosa. s XIV

ORIENTACIONS PASTORALS PER CRÉIXER EN LA COMUNIÓ DIOCESANA

Bisbat de Tortosa

*«L'Església “en sortida” és una Església amb les portes obertes.
Sortir cap als altres per arribar a les perifèries humanes
no implica córrer cap al món sense rumb i sense sentit.
Moltes vegades és més aviat aturar el pas,
deixar de banda l'ansietat per mirar als ulls i escoltar,
o renunciar a les urgències per acompanyar
el qui s'ha quedat a la vora del camí.
A vegades és com el pare del fill pròdig,
que es queda amb les portes obertes perquè,
quan retorni, pugui entrar sense dificultat»*

(Evangelii gaudium, 46)

Gratitud a tants seglars, sacerdots i consagrats; a tants pares i mares de família, catequistes, missioners, educadors i professors cristians; a tants animadors de grups i moviments; a tants homes i dones que, inserits enmig de les realitats temporals, treballen gastant-se i desgastant-se pel Regne de Déu, a l'Església i per al món. Com ferment en la massa generen i regeneren la vida nova que brolla del baptisme, s'alimenten a l'Eucaristia i, enfortits per l'Esperit Sant, segueixen Jesucrist en fidelitat, posant les seves vides al servei de l'evangelització. »

Conferència Episcopal Espanyola, *Pla Pastoral 2016-2020*

INTRODUCCIÓ

1. Descobrir els signes d'esperança

Benvolguts germans i germanes en el Senyor: fa tres anys vam oferir unes línies d'acció pastoral inspirades en l'exhortació apostòlica del papa Francesc *La joia de l'Evangelí*. A partir de la constatació de la necessitat de donar un nou dinamisme evangelitzador a la vida eclesial, aquestes línies d'acció pastoral estaven centrades en tres objectius fonamentals: la necessitat de revisar les nostres actituds evangelitzadores per convertir-nos; la preparació i la vivència de la visita pastoral de manera que aquest moment singular en la vida de les parròquies fóra una ocasió per a reflexionar sobre la situació de la comunitat cristiana; i el rept de posar en pràctica, en el treball de les diferents seus de Càritas que existeixen al nostre bisbat, les orientacions del *Pla estratègic* preparat per Càritas diocesana i, d'eixa forma, avançar en allò que el papa Francesc ens proposa en *La joia de l'Evangelí*: promoure la pobresa evangèlica en una Església pobra i per als pobres.

La visita pastoral que he fet al llarg d'aquests anys a moltes parròquies i que, si Déu vol, podré acabar abans de la celebració de la Pasqua de 2018, m'ha permès comprovar que la fe està viva en les nostres parròquies, que existeixen molts elements de vida cristiana, que un considerable nombre de

crisians que participen activament en la vida de les comunitats senten com quelcom propi la missió de l'Església. Hem de ser conscients de la gran riquesa que això suposa i fer l'esforç d'oferir a tots els qui se senten cridats a participar en la vida de les nostres parròquies la possibilitat de trobar el seu lloc i descobrir la seua missió. Que tots senten que estan acompanyats en el seu treball i que el seu compromís ajuda a l'edificació del Poble de Déu.

Un element decisiu a tenir en compte és que encara avui existeix un camp ampli de possibilitats per poder anunciar l'Evangeli en la nostra diòcesi. Malgrat l'ambient secularitzat que ens envolta, és un fet que en els nostres pobles el nivell de la pràctica sacramental és bastant significatiu, que en els col·legis de titularitat eclesial s'eduquen un nombre important de nois i noies, que bastants dels qui estudien en col·legis de titularitat pública es matriculen en l'assignatura de religió, i que en moltes parròquies existeixen grups de joves que es reuneixen per a formar-se i pregar. Aquests fets no garanteixen una eficaç transmissió de la fe, però ens ofereixen un camp on es pot sembrar la llavor de la Paraula en moltes persones. Un plantejament pastoral ha de partir d'aquest fet i convertir-lo en una oportunitat.

2. Claus fonamentals i dinàmica d'aquestes orientacions

Les reflexions anteriors ens donen una primera clau per entendre el que pretenen aquestes línies pastorals: no podem partir de la convicció que tot ha de començar de nou, ni es tracta de substituir totalment la vida ordinària de les nostres parròquies. Es

tracta d'oferir una ajuda perquè fem millor tot allò que forma part de la vida de cada dia en les nostres comunitats i institucions eclesials i intentar respondre a alguns reptes per a viure amb més ànim la missió que constitueix la raó de ser de l'Església.

Les anteriors orientacions pastorals portaven per títol *Línies pastorals per un nou dinamisme evangelitzador*. Estaven centrades en la vida dels evangelitzadors, de les parròquies i en el compromís d'aquells que se senten cridats a servir el Senyor en els més pobres. L'acció més visible, encara que no l'única, ha estat la visita pastoral a les parròquies del bisbat. Aquestes tenen com a títol *Orientacions pastorals per créixer en la comunió diocesana*. Els objectius i les propostes que es fan no se centren en l'àmbit de la parròquia, sinó en els nivells arxiprestal i diocesà, buscant una major coordinació entre tots nosaltres. Hem de ser conscients que la resposta que com a Església hem de donar als reptes que ens planteja la situació social i eclesial del moment actual, no les hem de donar individualment, sinó eclesialment. Per això, totes les propostes que es fan s'han de treballar en els arxiprestats i en els organismes diocesans. En aquestes orientacions es passa de l'àmbit parroquial a una dimensió arxiprestal i diocesana. Es tracta que en cada arxiprestat i en les delegacions diocesanes, sense deixar d'atendre les tasques ordinàries, ens posem al servei d'aquest petit programa pastoral, per donar una resposta conjunta als reptes que avui es plantegen per a l'evangelització.

En aquestes orientacions se suggereix una metodologia que té un caràcter gradual per a aconseguir els objectius que es proposen. Dins de cadascun dels objectius generals, les

institucions directament afectades hauran de fer una programació per als propers tres anys que és el termini d'aquestes línies d'acció pastoral.

3. Els objectius fonamentals per als propers tres anys

Aquestes orientacions tenen com a punt de referència dos fets eclesials que hem viscut aquests darrers anys: la visita pastoral i el Jubileu de la Misericòrdia. Es tracta de respondre amb un esperit de comunió eclesial a algunes situacions que estem vivint, per tal de millorar la nostra vida diocesana i que no s'oblidi el missatge que el papa Francesc ha volgut donar a l'Església. El dos primers objectius volen donar resposta a dues preocupacions que constantment apareixen en les reflexions dels organismes diocesans i que també hem constatat en les trobades que he tingut en el marc de la visita pastoral, tant amb els preveres com amb els agents de pastoral: es tracta de la necessitat de millorar la coordinació arxiprestal en les diferents tasques pastorals, començant pels preveres, i de posar els instruments necessaris per a respondre millor a les dificultats que el moment actual planteja a la tasca de transmetre la fe. El tercer està inspirat en el Jubileu de la Misericòrdia.

El primer objectiu té com a àmbit d'actuació els arxiprestats. La situació ens empenya a la necessitat d'una millor organització de les tasques dels preveres, a cercar camins per a una millor coordinació entre tots i a la superació d'hàbits individualistes per donar respostes conjuntes a les tasques pastorals de cada arxiprestat. Els organismes responsables de

posar en pràctica aquest objectiu són la delegació diocesana del clergat i els equips arxiprestals de preveres.

El segon neix de la preocupació de millorar en la transmissió de la fe, que és fonamental per al futur de l'Església. En totes les parròquies hi ha catequistes de primera comunió i de confirmació; en algunes existeixen grups de postcomunió, esplais més o menys vinculats a l'Església o grups de joves que pertanyen a algun moviment o participen en algunes accions eclesials concretes. A més tenim dos fets que ens ofereixen la possibilitat de revitalitzar la nostra pastoral juvenil: la celebració en la Pentecosta de l'any 2018 de l'Aplec de l'Esperit en la nostra diòcesi, i la propera celebració del sínode dels bisbes convocat pel papa Francesc sobre l'acompanyament pastoral i vocacional dels joves. Els organismes encarregats de realitzar aquest objectiu són les delegacions de catequesi, de pastoral juvenil, de família i d'apostolat seglar.

El tercer objectiu pretén que el que ha significat el Jubileu de la Misericòrdia ajude a millorar el testimoni de la caritat en la nostra diòcesi. En comunió amb el papa Francesc, que ha ofert a tota l'Església la carta *Misericordia et misera*, desitgem que aquest document siga un criteri de revisió de com estem vivint aquesta dimensió de la vida eclesial en les nostres parròquies. Si en les anteriors línies d'acció pastoral es va proposar l'estudi i l'aplicació del *pla estratègic* redactat per Càritas diocesana, desitjaríem que aquests tres anys en les parròquies i grups d'acció social i caritativa s'estudiés aquest document per a anar mostrant el rostre d'una Església que testimonie al món la misericòrdia del Pare. En el testimoni de la caritat no sols hem de buscar l'eficàcia

sinó que hem d'intentar créixer en una espiritualitat de la misericòrdia. En aquesta dimensió de la vida eclesial, com fem les coses és tant important com el que fem. Els organismes encarregats de portar a terme aquest objectiu són Càritas diocesana, la delegació de pastoral de la salut i la delegació de pastoral penitenciària.

Finalment m'agradaria que no oblidàrem que en totes aquestes accions sempre hem de tindre la celebració de l'Eucaristia com a moment fonamental de la vida de les nostres parròquies i comunitats. El Concili Vaticà II ens ha recordat que aquest sagrament és la font i la meta de l'evangelització. Una tasca concreta dels consells de pastoral hauria de ser preguntar-nos com millorar les celebracions i com fomentar la participació en l'Eucaristia de tots els qui d'una manera o altra assisteixen a alguna de les activitats de les nostres parròquies.

Amb el desig que aquests suggeriments ens ajuden a créixer en l'esperit de comunió diocesana, us animo a fer l'esforç de posar-los en pràctica.

Rebeu la meua benedicció,

+ Enrique Benavent Vidal
Bisbe de Tortosa

OBJECTIUS I ACCIONS

Primer objectiu

CRÉIXER EN LA COMUNIÓ ARXIPRESTAL I EN UNA PASTORAL CONJUNTA

*L'important és no caminar sols,
comptar sempre amb els germans i especialment
amb el guiatge dels bisbes, en un savi i realista
discerniment pastoral.
(Evangelii gaudium, 33)*

1. Reptes

1.1. Per a la vida dels preveres

- Acumulació de tasques pastorals cada vegada més nombroses.
- Perill de no valorar adequadament les diferents tasques segons la importància objectiva que haurien de tindre en la vida del prevere.
- Perill que la dispersió externa arribi a convertir-se en una dispersió interior.

1.2. Per a la coordinació pastoral

- Objectivar les realitats eclesials que necessiten una atenció pastoral en l'àmbit arxiprestal superant els límits de la parròquia.
- Adquirir un hàbit de compartir experiències pastorals concretes per coordinar millor el treball a nivell arxiprestal.

- Viure les tasques pastorals en clau de missió, el que porta a que cadascú de nosaltres estiguem oberts a un compromís que vaja més enllà dels límits de la pròpia parròquia.
- Reflexionar sobre la possible incorporació de laics, diaques permanents i persones consagrades, d'una manera estable, en la pastoral arxiprestal.

2. Accions

- **Primer any:** Que en les reunions d'arxiprestat els preveres, sense deixar de tractar les qüestions de la pastoral ordinària, dediquen un temps a reflexionar sobre les prioritats en la vivència del propi ministeri, confrontant la pròpia vida amb la manera com Jesús va viure la seua missió. S'oferirà com a material per a aquesta reflexió la ponència del cardenal Martini "El ejercicio del ministerio, fuente de espiritualidad sacerdotal".¹
- **Segon any:** Que en cada arxiprestat es reflexione sobre l'atenció pastoral que necessita cada parròquia i sobre les realitats que, sense ser pròpiament parroquials, s'han d'atendre pastoralment (hospitals, col·legis, grups juvenils...) per a una millor distribució del treball dels preveres.

¹ Comisión Episcopal del Clero. *Espiritualidad Sacerdotal. Congreso. Conferencia Episcopal Española*. Madrid 1989, pp. 173-191.

- **Tercer any:** Que tenint en compte les conclusions de les reflexions dels dos anys anteriors, s'estudie la possibilitat d'organitzar equips arxiprestals de pastoral en els quals s'integren diaques, laics i on siga possible religiosos o religioses, per a atendre millor la pastoral dels nuclis petits en clau missionera. Seria convenient continuar reflexionant sobre la implantació del diaconat permanent en la nostra diòcesi.

3. Responsables d'aquestes accions

- La delegació diocesana del clergat i els equips arxiprestals de preveres.

Segon objectiu
POTENCIAR LES ESTRUCTURES
PER A LA TRANSMISSIÓ DE LA FE

*Hem de reconèixer
que la crida a la revisió i renovació de les parròquies
encara no ha donat suficients fruits
de cara a fer que estiguin encara més a prop de la gent,
que siguin àmbits de viva comunió i participació,
i que s'orientin completament a la missió.
(Evangelii gaudium, 28)*

1. Reptes

1.1. Implicar a la família en la transmissió de la fe

- Que les famílies donen al creixement en la fe la importància que ha de tenir en la vida dels seus fills i que no visquen la catequesi simplement com l'acompliment d'una tradició, com una activitat extraescolar o únicament amb l'objectiu de rebre un sagrament, sinó com un camí d'iniciació a la fe i a la vida cristiana.

1.2. Els catequistes

- Acompanyar els catequistes en la seua formació i en la seua vida espiritual perquè compreguen millor la fe de l'Església i que siguin uns referents de vida cristiana i eclesial per a aquells nois i noies que estan seguint un procés catequètic.

1.3. Identificar les nostres febleses

- Feblesa en els processos catequètics en les etapes següents a la recepció dels sagraments (postcomunió, postconfirmació....).
- Feblesa en el desconeixement i la manca de coordinació entre les diferents realitats de pastoral juvenil.

2. Accions

2.1. En la pastoral familiar i dels laics

- Que s'assegure la continuïtat de les trobades de laics per a moments de formació i de recés que s'han fet aquests darrers anys.
- Que es faci un estudi a nivell diocesà sobre la celebració del sagrament del matrimoni i la preparació per al matrimoni en la nostra diòcesi, i que en els propers tres anys, reflexionant amb els qui avui es dediquen a aquesta tasca, elaborar un programa de preparació al matrimoni comú a tota la diòcesi i donar a conèixer els moviments de pastoral familiar.
- Tal vegada ens podem proposar l'objectiu d'assegurar la continuïtat de la celebració de les 24 hores per al Senyor com una acció concreta que comprometa a totes les parròquies dels arxiprestats i que pot ser un moment interessant d'evangelització i de renovació eclesial.

2.2. Per als catequistes

- Que la delegació de catequesi ofereixca un programa de formació per als tres cursos centrat en els catecismes i materials que s'utilitzen en la catequesi per tal que els catequistes arriben a comprendre bé el que expliquen. Que la programació de les trobades de catequistes d'aquests propers tres anys estiga centrada en els nuclis teològics i en els aspectes pedagògics dels catecismes *Jesús és el Senyor* i *Testimonis del Senyor*. A més, que es promoga la participació dels catequistes en els recessos organitzats per als laics en els temps d'Advent i Quaresma.

2.3. Per als infants i els joves

- Que la delegació de pastoral de joves, en coordinació amb les realitats que estan funcionant al nostre bisbat, organitze algun curs per a preparar monitors de postcomunió. Pot ser interessant la implicació de l'escola de temps lliure de la diòcesi i la participació dels moviments que tenen aquestes activitats: Acció Catòlica o espais que estan funcionant.
- Que es cuiden les jornades diocesanes d'infants i de joves, animant per tal que siguin un moment de comunió diocesana.
- Que es treballi l'enquesta per al sínode sobre els joves entre aquells que estan treballant en realitats de pastoral amb joves a la nostra diòcesi.
- Que es prepare la celebració en la nostra diòcesi de

l'Aplec de l'Esperit com una oportunitat per revifar la pastoral amb joves.

3. Responsables d'aquestes accions

- Delegació de pastoral familiar, delegació de catequesi, delegació d'apostolat seclar, delegació de joves, els arxiprestats, els moviments, el servei diocesà de colònies i esports i l'escola de temps lliure.

Tercer objectiu

CRÉIXER EN UNA ESPIRITUALITAT DE LA MISERICÒRDIA

*Esforcem-nos llavors a concretar la caritat i, al mateix temps,
a il·luminar amb intel·ligència la pràctica
de les obres de misericòrdia.*

*Aquesta posseeix un dinamisme inclusiu mitjançant el qual
s'estén a totes les direccions, sense límits.*

*En aquest sentit, estem cridats a donar un rostre nou a les obres
de misericòrdia que coneixem de sempre.
(Misericòrdia et misera, 19)*

1. Reptes

- Que la presència de Càritas tinga cada vegada més una identitat eclesial més clara i una vinculació parroquial més forta.
- Que s'avance en la coordinació de totes les seus de Càritas que hi ha al bisbat treballant amb uns mateixos criteris.
- Que els voluntaris de Càritas arriben a viure una espiritualitat de la caritat i no sols es valore l'acció de Càritas o Mans Unides per l'eficàcia de l'organització o la quantitat de recursos, sinó que es tinga present que el centre de la nostra actuació són les persones.
- Que la celebració del Jubileu de la Misericòrdia no siga un fet sense continuïtat.

2. Accions

- Que en totes les realitats d'acció social i caritativa s'estudie la carta *Misericordia et misera* del papa Francesc perquè arribe a ser un criteri de revisió d'aquesta dimensió de la nostra vida eclesial.
- Potenciar les jornades de formació de voluntaris i la trobada anual de les realitats d'acció social i caritativa.
- Que les delegacions de pastoral de la salut i de pastoral penitenciària preparen una programació de les seues activitats i que la donen a conèixer.
- Potenciar l'animació missionera que ja es va duent a terme a la nostra diòcesi.

3. Responsables d'aquestes accions

- Càritas, Mans Unides i les delegacions de missions, de pastoral de la salut i de pastoral penitenciària.